

STICHTING
DUNJA JOCIĆ
JAARVERSLAG
2024





1. BESTUURSVERSLAG

- 1.1. Inleiding
- 1.2. Partners en Samenwerkingen
- 1.3. Prestaties
- 1.4. Marketing & Positionering
- 1.5. Bestuur
- 1.6. Organisatie
- 1.7. Toelichting Jaarrekening
- 1.8. De Codes

2. PRODUCTIES

- 2.1 We, Us and Other Games
- 2.2 A Shadow We Become
- 2.3 18 Degrees below the horizon

De stichting ondersteunt de artistieke werkpraktijk van choreograaf en regisseur Dunja Jocić en produceert danstheater dat persoonlijk, confronterend en filmisch is. In haar werk onderzoekt Dunja de grote thema's van onze tijd aan de hand van verhalen die zich afspelen op het snijvlak van innerlijke beleving en maatschappelijke realiteit. Voor haar is danstheater een manier om te associëren, te verbeelden, te bevragen en te verbinden. Het is een manier om vorm te geven aan vragen over hoe we ons tot elkaar en de wereld om ons heen verhouden.

Terugkijkend op het afgelopen jaar zien we met trots hoe we als organisatie zijn gegroeid. We sloten onze eerste vierjarige subsidieronde af met een succesvolle tour met een groot ensemble, optredens in grotere zalen en twee uitverkochte avonden. Het was ook het jaar waarin we hoorden dat we mochten doorgroeien naar categorie II. Daarnaast zagen we mooie internationale coproducties ontstaan en steeds meer beweging tussen Dunja's nationale en internationale werkpraktijk. Wij danken het Fonds Podiumkunsten voor hun vertrouwen en voor de meerjarige investering die deze ontwikkeling mogelijk maakt.

Het bestuur van Stichting Dunja Jocić

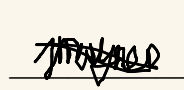
Drs. B.J.M. van Gils (Voorzitter)
Jan Wijnen (Penningmeester)
Lidija Zelović (Secretaris)
Aude Christel (Bestuurslid)

Amsterdam, 17 April, 2025

Drs. B.J.M. van Gils (Voorzitter)



Jan Wijnen (Penningmeester)



In mijn vorige jaarverslag schreef ik over de snelheid waarmee onze wereld verandert, over verschuivende machtsverhoudingen en de ingrijpende impact van technologie op ons dagelijks leven. Inmiddels voelt het alsof we van een stroomversnelling in een wilde rivier zijn beland.

Juist in die onrustige wereld blijft het theater voor mij een constante. Ik vind kracht in de verhalen die we vertellen, en in de manier waarop we collectief reflecteren op de samenleving en onze plek daarin.

2024 was voor ons een jaar van groei. Met trots presenteerde we *We, Us and Other Games* aan het Nederlandse publiek. Voor het eerst tourde we met een ensemble van acht dansers langs de Nederlandse zalen. Het was een gekoesterd doel uit ons kunstenplan van 2021: mijn werk tonen binnen een grotere context, voor een breder publiek. Dat we daarin zijn geslaagd, vervult me met trots. Deze voorstelling heeft nieuwe deuren geopend, naar grotere zalen en nieuwe publieksgroepen.

Daarnaast kreeg ik als maker steeds meer ruimte om mijn verhalen te verdiepen en mijn artistieke taal verder te ontwikkelen. De toekenning van het fonds voor de periode 2025–2028 was daarin een belangrijk moment. Het geeft mij vertrouwen, en de middelen om mijn werk verder uit te bouwen. Daarmee stond 2024 ook al in het teken van wat nog komen gaat: we hebben nieuwe verbindingen gelegd en bestaande relaties versterkt, in voorbereiding op de komende jaren.

In deze tijd is theater geen luxe, maar noodzaak. Deel uitmaken van deze kunstvorm voelt voor mij als een kans, en een verantwoordelijkheid die ik met beide handen aanpak.

– Dunja Jocić

1. BESTUURSVERSLAG

1.1 Inleiding

Afgelopen jaar sloten wij ons eerste kunstenplan af met een tournee van de internationale coproductie *We, Us and Other Games*, ontwikkeld in samenwerking met Spellbound Contemporary Ballet uit Rome. Deze voorstelling creëerden we in 2022, en voor de Nederlandse tour gaven we de choreografie een update, waardoor het werk choreografisch sterk is gegroeid.

2024 werd daarmee een doorbraakjaar voor onze stichting. Met deze voorstelling bereikten we een groter en gevarieerder publiek, mede dankzij de stap naar grotere zalen zoals Stadsschouwburg Utrecht, ITA Amsterdam en Stadsschouwburg Haarlem. De zaalbezetting steeg gemiddeld naar 75%, met enkele uitverkochte voorstellingen. Dit succesvolle tournee markeerde een belangrijk hoogtepunt én het slot van onze vierjarige subsidieperiode (2021–2024). Tegelijkertijd zagen we een duidelijke verjonging van ons publiek.

De artistieke kwaliteit en aantrekkingskracht van het werk van Dunja Jocić werd zowel door publiek als recensenten erkend en gewaardeerd. Naast de media-aandacht en stijgende bezoekersaantallen werd dit onderstreept door de prestigieuze Zwaan voor danseres Kalin Morrow, voor haar rol in *The Previous Owner*, de voorstelling waarmee we in 2023 door het land trokken. Het is de tweede Zwaan voor Dunja's werk, na haar bekroning voor *De Panter* in 2021.

We kregen dit jaar brede aandacht in de media, met interviews in onder meer NRC en het Financieel Dagblad, artikelen in Dans Magazine en Den Haag Centraal, en een tv-special in Servië. Deze zichtbaarheid leidde tot nieuwe internationale samenwerkingen, zoals de geplande coproductie met Bitef Dance Company in 2026. Zo krijgt het werk van de stichting steeds meer een internationaal profiel, dat niet alleen nieuwe programmeurs aantrekt maar ook een diverser publiek bereikt.

Een belangrijke bevestiging van de groei van Dunja Jocić en onze toekomstplannen ontvingen we met het nieuws dat het Fonds Podiumkunsten onze stichting ook in de periode 2025–2028 zal blijven ondersteunen. Dankzij

deze erkenning maken we de stap van categorie 1 naar categorie 2. Dat biedt ruimte voor verdere artistieke ontwikkeling, grotere producties en een verdere professionalisering van de organisatie. In de komende jaren zetten we dan ook in op het versterken van ons profiel, het vergroten van ons publieksbereik en het verdiepen van internationale samenwerkingen.

1.2 Partners en Samenwerkingen

Dunja's internationale carrière kreeg het afgelopen jaar een duidelijke impuls. Met drie internationale coproducties en een grote opdracht bij Staatstheater Bielefeld (*The Gate*, lovend ontvangen door de pers en goed bezocht met negen bijna uitverkochte voorstellingen), was 2024 een succesvol, arbeidsintensief jaar.

Een belangrijke ontwikkeling is de koppeling van haar internationale netwerk aan haar Nederlandse werkpraktijk. Deze lijn is afgelopen jaar ingezet en vormt de komende jaren een stevige pijler onder onze manier van werken. Een concreet voorbeeld is de coproductie met Staatstheater Osnabrück. Het werk dat Dunja daar heeft gemaakt, vormt een voorstudie voor *Afternoon of a Nymph*, dat in 2025 in Nederland in première gaat.

Deze aanpak biedt meerdere voordelen. Dunja krijgt zo de kans om over een langere periode te creëren, waardoor ze haar choreografisch taal verder kan verdiepen en scherper kan afstemmen op de thematiek. Ook financieel is het gunstig: het theater in Osnabrück investeert mee in onder meer de compositie en het licht- en kostuumontwerp van het Nederlandse vervolg van dit project. Daarnaast kunnen we in een vroeg stadium beschikken over sterk beeldmateriaal, wat bijdraagt aan een overtuigende presentatie, bijvoorbeeld tijdens de presentatie dag van ons impresariaat Bureau Berbee en Jansen. Onze eerdere ervaring met *We, Us and Other Games* heeft bovendien laten zien dat internationale samenwerkingen deuren openen naar grotere podia, passend bij onze ambitie om te groeien in publieksbereik en zichtbaarheid.

De samenwerking met Osnabrück leidde eind 2024 tot de start van een nieuwe coproductie met het gerenommeerde Hessische Staatsballet in Wiesbaden. Deze samenwerking heeft nu al geresulteerd in een vervolgproject

voor 2027, waarin het gezelschap de creatie van onze Nederlandse productie *Monuments* zal ondersteunen. Daarnaast zijn we gestart met een coproductie met Bitef Dance Company in Belgrado. Die samenwerking resulteert in het voorjaar van 2025 in vooronderzoek van *Folk*, een productie die in 2026 in Amsterdam in première zal gaan.

Zo integreren we Dunja's groeiende internationale netwerk steeds steviger in haar Nederlandse werkpraktijk, wat onze artistieke mogelijkheden vergroot en ons publieksbereik verder versterkt.

Een ander belangrijk onderdeel van onze strategie is het versterken van Dunja's naam en het aangaan van crossover-samenwerkingen tussen verschillende disciplines. In 2024 kwam er een bijzondere samenwerking tot stand: Dunja werd gevraagd de choreografie te verzorgen voor de nieuwe speelfilm van Peter Greenaway en Saskia Boddeke. Voor dit project werkte ze onder andere samen met acteur Dustin Hoffman. Dergelijke projecten vergroten haar zichtbaarheid en versterken haar positie binnen én buiten het dansveld, wat weer nieuwe mogelijkheden creëert voor toekomstige samenwerkingen.

1.3 Prestaties

In 2024 zette onze stichting een belangrijke stap vooruit. Na jaren van opbouw en ervaring in de kleine en middenzalen maakten we dit jaar de sprong naar grotere podia in Nederland, verstevigde Dunja haar positie als choreograaf, en gingen we in Duitsland twee nieuwe coproducties aan. De voorstellingen *We*, *Us and Other Games*, *A Shadow We Become* en *18 Degrees Below the Horizon* bereikten een groot en divers publiek, met gemiddeld hoge zaalbezettingen en enthousiaste publieksreacties.

Met de coproductie *We*, *Us and Other Games*, ontwikkeld in samenwerking met Spellbound Contemporary Ballet uit Rome, speelden we in Nederland bij zeven theaters, voor in totaal 1.641 bezoekers, met een gemiddelde zaalbezetting van 75%. In Amsterdam en Utrecht waren de zalen al een week voor de voorstelling uitverkocht. We maakten in Haarlem de stap van De Schuur naar de Stadsschouwburg, en in Utrecht van Theater Kikker naar de



Stadsschouwburg. Daarnaast speelden we voor het eerst in Rotterdam en Delft, waar we inmiddels opnieuw zijn geboekt voor 2025.

De beperkte tourgrootte van zeven voorstellingen hing sterk samen met de kosten om het gezelschap van tien mensen uit Rome hier te faciliteren, en de omvangrijke technische benodigdheden. Eigenlijk waren wij in 2024 als stichting te klein om dit zelfstandig te dragen, maar dankzij de coproductie-opzet en financiële bijdragen van onze coproductent waren we in staat deze voorstelling toch naar Nederland te brengen.

We vonden het belangrijk om het laatste jaar van ons vierjarig kunstenplan groots af te sluiten, om zo een sterke basis te leggen voor onze ambities in de periode 2025–2028. Met *We, Us and Other Games* lieten we ons van onze internationale kant zien, met grootser en visueler danstheater. Dat lijkt geslaagd: de succesvolle tour heeft geleid tot een vervolg in 2025, met een speelbeurten in overwegend grote zalen, waaronder Theater aan het Vrijthof in Maastricht, SPOT Groningen (in plaats van het Grand Theatre), de grote zaal van Theater Rotterdam en de grote zaal in Heerlen.

In Duitsland coproduceerden wij met het Staatstheater Osnabrück de voorstelling *A Shadow We Become*, een voorstudie voor *Afternoon of a Nymph* in 2025. Deze voorstelling werd negen keer gespeeld voor in totaal 3.951 bezoekers. Ook deze reeks kende een gemiddelde zaalbezetting van 75% en bevestigde de sterke positie van Dunja binnen het Duitse theaterlandschap.

Daarnaast coproduceerden wij *18 Degrees Below the Horizon* met Staatstheater Braunschweig. Deze productie kende dertien speelbeurten en trok in totaal 7.566 bezoekers, met een gemiddelde zaalbezetting van 65% (op een zaal van 900 stoelen).

In totaal speelde de stichting in 2024 29 keer in het buitenland en 7 keer in Nederland, wat uitkomt op een totaal van 36 voorstellingen en ruim 13.000 bezoekers. Hiermee werd niet alleen een groter publiek bereikt, maar zagen we ook een duidelijke verjonging in de samenstelling van ons publiek in de Nederlandse zalen.

Stichting Dunja Jovic 2024			
	HUIDIG BOEKJAAR 2024	BEGROTING	VORIG BOEKJAAR
Producties			
Nieuwe producties	0	1	1
Reprise producties	1	0	0
Nieuwe Co-producties	2	1	1
Reprise Co-producties	0	0	0
Totaal aantal producties	3	2	2
	HUIDIG BOEKJAAR 2024	BEGROTING	VORIG BOEKJAAR
Bezoeken per categorie			
Nieuwe producties	0		752
Reprise producties	1641		0
Nieuwe Co-producties	11517		6033
Reprise Co-producties	0		0
Totaal aantal bezoeken	13158		6785
	HUIDIG BOEKJAAR 2024	BEGROTING	VORIG BOEKJAAR
Regionale spreiding voorstellingen			
Noord	2		2
Oost	1		2
Midden	0		2
West	3		3
Zuid	0		3
Amsterdam	1		1
Rotterdam	1		0
Den Haag	1		1
Utrecht	1		1
Buitenland	22		16
Online	0		
Totaal aantal voorstellingen	32		31
Waarvan in standplaats	1		1
	HUIDIG BOEKJAAR 2024	BEGROTING	VORIG BOEKJAAR
Regionale spreiding bezoekers			
Noord			151
Oost	118		153
Midden	0		67
West	483		41
Zuid			98
Amsterdam	498		120
Rotterdam	216		0
Den Haag	150		32
Utrecht	176		55
Buitenland	11517		6033
Online	0		0
Totaal aantal bezoekers	13158		6750
Waarvan in standplaats	498		120



1.4 Marketing & Positionering

In 2024 hebben we onze marketingstrategie verder ontwikkeld en zijn we gaan experimenteren met nieuwe ideeën. Door al vroeg in het proces te beschikken over sterke scenefotografie van *We, Us and Other Games*, konden we onze campagne ruim op tijd starten. We kozen voor een hoofdposter en vijf aanvullende posters, elk voorzien van een korte, prikkelende zin die het beeld versterkt en de verbeelding aanwakkert. Op die manier wilden we ook op een directe en visuele manier een publiek aanspreken dat gewend is om geprikkeld te worden door visuele communicatie (Gen Z).

De posters werden ingezet als wildplakcampagne in de steden waar we speelden, steeds op plekken waar met name Gen Z zich begeeft. Denk aan toiletten op uitgaanslocaties, op ramen van leegstaande gebouwen, onder bruggen — zolang het maar in de omgeving van of op de route naar uitgaansgelegenheden lag. Verder natuurlijk ook in en rond de theaters zelf, en via Instagram. Daarnaast gebruikten we bierviltjes met een opvallende zin die direct verband hield met de thematiek van de voorstelling: een generatie die besluit haar leven voort te zetten in een game-achtige simulatie — “they all left to the digital world.” Op de achterkant van het viltje stond een QR-code die toegang gaf tot deze digitale wereld.

Deze indirecte vorm van communicatie bleek een effectieve manier om nieuwsgierigheid te wekken.

Tijdens twee repetitieperiodes in Rome (voorjaar 2024), waarin de voorstelling choreografisch is bewerkt, maakten we bovendien veel korte video's. Niet alle video's verwezen direct naar de voorstelling, maar functioneerden als op zichzelf staande, intrigerende dansfilms. Ze droegen bij aan het opbouwen van zichtbaarheid rond Dunja en haar werk.

Een andere belangrijke stap was de start van een netwerk van lokale ambassadeurs: bezoekers die enthousiast zijn over het werk van Dunja Jocić en als brug fungeren naar een nieuw publiek. Zij worden betrokken bij het maakproces via repetitiebezoeken en ontvangen marketingmateriaal om hun eigen netwerk te activeren. In ruil daarvoor krijgen ze twee vrijkaarten.



Daarnaast hebben we een begin gemaakt met samenwerkingen met bekende Nederlanders met een groot bereik op sociale media. Zij ontvangen een exclusieve, custom made box die hen uitnodigt in de wereld van Dunja. Dit is een langzaam proces, maar we hopen dat het op de langere termijn vruchten afwerpt. Eerder was bijvoorbeeld Nynke Laverman ambassadeur van onze voorstelling in Leeuwarden. Momenteel zijn we in gesprek met onder anderen Igone de Jongh en Jan Kooijman.

Om meer interdisciplinaire en financiële kansen te creëren, hebben we relaties gelegd met partijen uit andere sectoren. Denk aan modehuizen zoals G-Star RAW en Iris van Herpen, culturele instellingen zoals Nationale Opera & Ballet, en invloedrijke fondsen zoals Ammodo, het Gieskes-Strijbis Fonds en de Van den Ende Foundation. Ook stuurden we uitnodigingen naar onder anderen het koningspaar, Tilda Swinton en reclamebureaus als TBWA\NEBOKO, Wieden+Kennedy en KesselsKramer. We merkten dat hoe prestigieuzer de genodigde, hoe sneller en zorgvuldiger de reacties. Zelfs wanneer mensen niet aanwezig kunnen zijn, draagt deze aanpak bij aan bewustwording over Dunja's werk binnen invloedrijke kringen.

De positionering van Dunja Jocić in disciplines als film en mode maakt deel uit van onze overkoepelende strategie voor brandbuilding. Samenwerkingen zoals die met Peter Greenaway, Saskia Boddeke en Dustin Hoffman bieden kansen om zichtbaar te worden in media zoals *Vogue*, *Harper's Bazaar*, en mogelijk ook *LINDA*. of *Jan*. Deze lijn zetten we in 2025 verder voort.

Tot slot merken we dat het loont om theaters persoonlijk en met concrete plannen te benaderen. Daardoor ontstaat er meer gezamenlijk eigenaarschap over de publiekscampagne. Dit leidde onder andere tot zichtbaarheid in *De Groene Amsterdammer* en *Het Parool*, en tot uitgebreide posterrondes in verschillende steden.

Daarnaast wilden we gebruikmaken van het moment waarop we het publiek letterlijk in huis hebben tijdens de voorstelling — een unieke kans om alvast onze productie van het volgende jaar onder de aandacht te brengen. Een visueel opvallend element in de voorstelling was een masker, symbool voor de gedaanteverwisseling van de spelers die als avatars verder leven in het spel. Deze maskers hebben we op elke stoel in het theater gelegd, met op het



voorhoofd een QR-code. Wie de code scant, krijgt alvast een kijkje achter de schermen bij onze nieuwe voorstelling *Afternoon of a Nymph*, die in 2025 in première gaat.

Wanneer het publiek na afloop de zaal verliet, werden zij meteen geconfronteerd met grote teaserposters in de foyer die *Afternoon of a Nymph* aankondigden. Deze visuele prikkels werkten samen met de actie van de maskers, en versterkten zo de nieuwsgierigheid en betrokkenheid rond ons aankomende werk.

1.5 Bestuur

De stichting werkt volgens het bestuursmodel. Het draagt derhalve de eindverantwoordelijkheid voor het beleid dat wordt voorbereid en bepaald in samenspraak met de directie. De directie bestaat uit artistiek leider Dunja Jocić en zakelijk leider Marinus Groothof. Dit kernteam voert vervolgens het dagelijks beheer en beleid van de stichting. De salarissen van beide directieleden vallen binnen de cao Toneel en Dans.

Het stichtingsbestuur bestaat uit tenminste drie bestuurders, waaronder een voorzitter, een penningmeester en een secretaris. Conform de statuten worden de bestuursleden benoemd voor een periode van vier jaar. Het bestuur vergadert viermaal per jaar in samenzijn met de artistiek en zakelijk leider. Jaarlijks stelt het bestuur het jaarverslag en de jaarrekening vast. Deze zijn online te raadplegen.

Samenstelling bestuur:

Det van Gils – Voorzitter – toegetreden op 10-12-2023
Jan Wijnen – Penningmeester – toegetreden op 10-12-2023
Lidija Zelovic – Secretaris – toegetreden op 10-12-2023
Aude Mgba – Bestuurslid – toegetreden op 10-12-2023

Det van Gils, ervaren in het bekleden van bestuursfuncties, is coach, trainer en programma ontwikkelaar, gespecialiseerd in didactische en pedagogische vaardigheden. Jan Wijnen is accountant en eigenaar van een eigen

consultancy bedrijf. Lidija Zelovic is documentaire regisseur, researcher, journaliste en schrijft onder andere voor De Groene Amsterdammer. Aude Mgba is curator hedendaagse kunst bij museum de Fundatie in Zwolle.

1.6 Organisatie

In 2024 is Marinus Groothof, mede verantwoordelijk voor de creatieve en zakelijke kant van het kunstenplan voor 2025-2028, als zakelijk leider toegetreden tot het kernteam. Marinus kent de organisatie en het werk van Dunja van binnenuit, dankzij zijn jarenlange betrokkenheid in verschillende rollen — zowel creatief als zakelijk. Hij vervult zijn functie als autodidact. Zijn betrokkenheid, bevologenheid, frisse blik, en zijn achtergrond in andere disciplines zoals film, gaven voor het bestuur de doorslag: hij bleek de juiste persoon voor deze rol.

Aanvankelijk waren we met hem in gesprek over een positie als creatief producent, maar in zijn huidige functie heeft hij de ruimte om samen met Dunja zowel de zakelijke als de creatieve koers van de stichting mede vorm te geven. De richting die in 2024 is ingezet, en de professionals die hij van buiten de Nederlandse podiumkunsten naar de stichting heeft gebracht, worden door het bestuur als veelbelovend gezien.

In de komende jaren bouwen we aan een organisatie met een breed publieksbereik, waarin Gen Z een relatief groot aandeel vormt. Een stichting die de internationale werkpraktijk van choreograaf Dunja Jocić actief verbindt met haar Nederlandse activiteiten, een aanzienlijk deel van de financiering uit private middelen haalt, en nieuwe stappen zet in marketing en brandbuilding.

De eerste aanzetten voor dit plan werden eind 2024 gemaakt. Inmiddels zijn Michiel Gaasterland, Steve Seager (House of Narratology), Ian Tellam (sustainability expert) en Sarah Frankenland (international relations) aan het team toegevoegd. Een uitzonderlijk team van internationale professionals met affiniteit voor cultuur, maar geworteld in het internationale bedrijfsleven – en daarmee in staat om onze ambities met een frisse blik te ondersteunen.

De financiële administratie is in handen van de zakelijk leider, ondersteund door verschillende professionals, waaronder Jola Klarenbeek. De boekhouding wordt verzorgd door Daleman & De Jong. Contracten worden opgesteld en afgehandeld door de zakelijke leiding. Facturen worden geaccordeerd door de zakelijk leider en gecontroleerd door Daleman & De Jong, waarmee voldaan wordt aan het vierogenprincipe. De verkoop van de voorstellingen is in handen van Bureau Berbee & Jansen.

Marinus maakt actief gebruik van de mogelijkheden die de NAPK biedt om zijn kennis te verbreden, onder andere via cursussen en netwerk-bijeenkomsten. Daarnaast wordt hij begeleid door een aantal ervaren zakelijk leiders uit het veld die als mentor optreden. Ook heeft hij zelf het initiatief genomen om een groep op te richten van zakelijk leiders die relatief nieuw zijn in het vak, met als doel kennis en ervaring met elkaar te delen en van elkaar te leren.

1.7 Toelichting Jaarrekening

2024 was voor Stichting Dunja Jocić een jaar van groei, intensivering en investering. We hebben in dit laatste jaar van het kunstenplan 2021–2024 bewust gekozen voor een ambitieuze koers, onder andere met onze internationale coproductie, nieuwe samenwerkingen in Duitsland en een opschaling van onze publiekscampagnes. Dat is zichtbaar in de jaarrekening: het negatieve exploitatieresultaat van € 15.604 is het gevolg van een bewuste keuze om beschikbare middelen en reserves in te zetten om onze zichtbaarheid, publieksbereik en internationale positie te versterken.

De publieksinkomsten zijn ten opzichte van 2023 met ruim 60% gestegen, van € 24.009 naar € 38.623. Deze hogere publieksinkomsten suggereren een groeiende interesse in ons werk. Tegelijkertijd laten de cijfers zien dat er in 2024 aanzienlijk meer is uitgegeven aan personele en productionele lasten, passend bij het grotere aantal en de grotere schaal van de activiteiten. Zo zijn de activiteitenlasten voor uitvoerend personeel gestegen van € 23.750 in 2023 naar € 48.077 in 2024, onder meer vanwege de inzet van een groter ensemble en grotere technische vereisten bij onze producties.

De marketingkosten in 2024 zijn gedaald ten opzichte van 2023 (€ 12.539 tegenover € 15.792), maar dat geeft niet het volledige beeld. Dit jaar zijn er meer directe marketingactiviteiten uitgevoerd — denk aan drukwerk, vormgeving, video, fotografie en web/sociale media — maar grotendeels in eigen beheer. De zakelijke leider heeft zelf een groot deel van de marketing uitgevoerd, waardoor externe inhuur beperkt bleef. Hierdoor kwamen er middelen vrij voor andere onderdelen van de publieksstrategie. We werkten met een beperkt budget en hebben dit gebruikt om directer en persoonlijker met de theaters te communiceren. Inhoudelijk is er dus méér gedaan met minder kosten.

Het negatieve saldo over 2024 wordt gedekt vanuit onze bestemmingsreserves, specifiek het deel dat gereserveerd stond voor eigen producties in 2024. Daarmee blijft het totaal eigen vermogen op peil. De algemene reserve is per 31 december 2024 bewust op € 5.000 vastgesteld, terwijl de bestemmingsreserve voor toekomstige producties en het bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten ongewijzigd zijn gebleven. Het bestuur acht de liquiditeit van de stichting ruim voldoende om aan lopende verplichtingen te voldoen.

In lijn met de richtlijnen van het Fonds Podiumkunsten is het eigen vermogen ingedeeld in drie onderdelen:

- Bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten: € 19.863
- Bestemmingsreserve Eigen Producties 2024: € 27.862
- Algemene reserve: € 5.000

In 2024 is ook geïnvesteerd in vaste activa (apparatuur), wat tot een stijging van de materiële vaste activa heeft geleid van € 3.215 in 2023 naar € 9.001 in 2024. Dit past bij onze wens om professioneler te kunnen werken en meer in eigen beheer te kunnen produceren.x

Het bestuur ziet een stevig fundament waarop in de periode 2025–2028 verder gebouwd kan worden. We richten ons op het versterken van een wendbare organisatie die artistieke ontwikkeling, internationale samenwerking en publieksverbreding duurzaam kan dragen. De financiële keuzes die in 2024 zijn gemaakt, sluiten aan bij deze ambitie.



Het bestuur kijkt met vertrouwen vooruit en acht de stichting zowel financieel als organisatorisch goed gepositioneerd voor de komende planperiode.

1.8 De Codes

1.8.1 Governance Code Cultuur

Startpositie

Het bestuur van Stichting Dunja Jocić is zich bewust van haar maatschappelijke taak: het creëren, overdragen en behouden van culturele waarde. Goed bestuur, transparantie, goed werkgeverschap, diversiteit en duurzaamheid vormen hiervoor het fundament.

Situatie bij aanvang verslagjaar

Aan het begin van 2024 bevond de stichting zich in een fase van herstel na de bestuurs- en leiderschapsovergang eind 2023. Interim zakelijk leider Alexander Godschalk nam tijdelijk de zakelijke leiding op zich. In de loop van 2024 is Marinus Groothof aangesteld als nieuwe zakelijk leider, waarmee de rust en stabiliteit binnen de organisatie zijn hersteld. De acht principes van de Governance Code Cultuur worden actief toegepast. De uitvoerende taken zijn gedelegeerd aan de directie, zoals vastgelegd in het bestuursreglement.

Doelstelling voor het verslagjaar

- Transparantie binnen de organisatie verder versterken
- De directie begeleiden op het gebied van beleid en strategie
- Specifieke aandacht voor de codes Fair Practice en Diversiteit & Inclusie
- Actualisering van de toepassing van de Governance Code Cultuur

Activiteiten en ontwikkelingen in het verslagjaar

In 2024 zijn twee belangrijke instrumenten geïntroduceerd om het dagelijks bestuur te verdiepen en de werkcultuur te versterken:

- Een structurele kwartaalbijeenkomst tussen de zakelijk en artistiek leider, begeleid door een onafhankelijke mediator. Deze gesprekken ondersteunen transparantie, gedeeld eigenaarschap en het helder houden van de verantwoordelijkheden.

- De introductie van een team vertrouwenspersonen. Aan de start van elke nieuwe productie zijn zij aanwezig in de studio om met het team de Code of Conduct te bespreken en een gesprek aan te gaan over samenwerking, sociale veiligheid en generatiedynamiek. Met deze aanpak hopen wij bij te dragen aan een open, benaderbare en reflectieve werkcultuur.
- In samenwerking met het team vertrouwenspersonen is de Governance Code geactualiseerd en verrijkt.

Stand van zaken eind verslagjaar en doelstelling komend jaar

De governance-structuur is in 2024 verder geprofessionaliseerd. Met de aanstelling van Marinus Groothof als zakelijk leider zijn de rollen helder belegd. De samenwerking tussen bestuur, zakelijk en artistiek leiderschap is versterkt.

In 2025 ligt de focus op het verder verankeren van goed bestuur in de dagelijkse praktijk en het blijven ontwikkelen van een organisatiecultuur die gekenmerkt wordt door helder leiderschap en zorgvuldige omgang met makers, medewerkers en partners.

1.8.2 Code Diversiteit + Inclusie

Startpositie

Stichting Dunja Jocić werkt vanuit het besef dat diversiteit en inclusie essentieel zijn voor een relevante en eigentijdse kunstpraktijk. Dit is zichtbaar in de samenstelling van onze teams, de inhoud van ons werk en de manier waarop wij samenwerken binnen de organisatie en met partners.

Situatie bij aanvang verslagjaar

Begin 2024 bevond de stichting zich in een overgangsfase. De samenstelling van het bestuur is eind 2023 vernieuwd en sluit sindsdien beter aan bij onze waarden op het gebied van diversiteit en inclusie. In de dagelijkse werkpraktijk blijft inclusie een belangrijk uitgangspunt, al realiseren we ons dat dit blijvende aandacht vraagt, zeker bij het samenstellen van teams op en achter het podium.



Doelstelling voor het verslagjaar

- De uitgangspunten van diversiteit en inclusie actiever verankeren in het beleid en de praktijk
- Een open werkcultuur bevorderen waarin ruimte is voor verschillende generaties, achtergronden en perspectieven
- Werken aan bewustwording binnen het team door gesprek en reflectie

Activiteiten en ontwikkelingen in het verslagjaar

In 2024 is de open werkcultuur actief versterkt door de fysieke aanwezigheid van twee vertrouwenspersonen aan het begin van iedere productie. Zij gaan met het team in gesprek over de Code of Conduct, samenwerking tussen generaties en sociale veiligheid. Daarnaast volgt de zakelijk leider trainingen via branchevereniging NAPK op het gebied van diversiteit, inclusie en een veilige werkvloer.

Stand van zaken eind verslagjaar en doelstelling komend jaar

Voor 2025 bereiden we een uitgeklete versie van het project De Verbonden Stad voor in Amsterdam, nadat onze aanvraag bij het AFK niet werd gehonoreerd. We zijn hiervoor in gesprek met Nastaran Razawi Khorasani als creatief partner, om samen dit project inhoudelijk te ontwikkelen. We blijven inzetten op een diverse en inclusieve werkomgeving en blijven dit integreren in zowel artistieke keuzes als in ons organisatiebeleid.

1.8.3 Code Fair Practice

Startpositie

Bij Stichting Dunja Jocić gaan we uit van gelijkwaardigheid en vertrouwen. Iedereen die bijdraagt, heeft waarde. We streven naar eerlijke verhoudingen, faire betaling en een zorgvuldige omgang met mensen, projecten en middelen.

Situatie bij aanvang verslagjaar

Fair Practice vormt de basis van onze werkpraktijk. We werken vanuit de kernwaarden solidariteit, transparantie, duurzaamheid, diversiteit en vertrouwen.

Doelstelling voor het verslagjaar

Het hanteren van faire tarieven en het borgen van eerlijke afspraken met iedereen die met ons werkt. We zijn lid van de NAPK en nemen de CAO Theater en Dans als uitgangspunt, vanzelfsprekend ook in gesprekken met zelfstandigen.

Activiteiten en ontwikkelingen in het verslagjaar

In 2024 werkten we binnen coproductiestructuren, waardoor er vanuit de stichting bijvoorbeeld zelf geen directe betalingen aan dansers zijn gedaan. De afspraken over honorering liepen via de coproductiepartners. Binnen die context is wel toegezien op toepassing van faire arbeidsvoorwaarden. Daarnaast nemen we deel aan kennisuitwisseling binnen het veld en volgt onze zakelijk leider trainingen op het gebied van fair practice via de branchevereniging NAPK.

Stand van zaken eind verslagjaar en doelstelling komend jaar

De fair pay-middelen voor 2025 en verder, mogelijk gemaakt door het fonds, stellen ons in staat onze ambities op het gebied van eerlijke betaling waar te maken. In het komende jaar stellen we heldere overzichten op van onze tarieven voor zzp'ers per discipline, en maken deze inzichtelijk voor onze medewerkers en samenwerkingspartners.

2. PRODUCTIES

2.1 We, Us and Other Games

In *We, Us and Other Games* reflecteert Jocić op de voortdurende digitalisering van de menselijke ervaring. We wanen ons in een mogelijke toekomst waarin mensen ervoor kiezen om hun leven digitaal voort te zetten. Een vader, die achtergebleven is in de analoge wereld, gaat op zoek naar zijn dochter. Zij is voor het laatst gezien in een virtuele wereld genaamd "The Living Project". Onvoorbereid betreedt de vader deze digitale realiteit, niet wetende wat hem te wachten staat.

Terwijl hij vecht om zijn dochter te vinden, begint hij langzaam zijn grip op de werkelijkheid te verliezen. Ondergedompeld in rituele dansen en geconfronteerd met androgyne insectenlegers, geheime genootschappen, gemaskerde feesten en een koor van kinderen die een onheilspellende dans uitvoeren, wordt zijn zoektocht een hallucinante odyssee door het digitale onderbewustzijn.

We, Us and Other Games nodigt je uit om buiten de grenzen van onze realiteit te treden en een wereld te verkennen waar surreële ervaringen de norm zijn. Een voorstelling die je meevoert naar de donkere uithoeken van de menselijke geest, waar de grens tussen waan en werkelijkheid vervaagd is.

“Een krachtige danscreatie die vragen oproept over nieuwe sociale hiërarchieën en interpersoonlijke relaties in de virtuele wereld. Over de crisis tussen degenen die verankerd blijven in hun eigen realiteit - een vader die op zoek gaat naar zijn dochter - en degenen die vluchten naar virtuele werelden, die steeds brutaler worden.” ★★★★★

— Paolo Randazzo, Gli Stati Generali.

“60 minuten adembenemende dans”

— Sabine Rother, Sabine Rother, Aachener Zeitung

Credits:

Choreografie en regie: Dunja Jocić / Performers: Anita Bonavida, Giuliana Mele, Alessandro Piergentili, Miriam Raffone, Martina Staltari, Filippo Arlenghi, Lorenzo Beneventano and Roberto Pontieri, Milutin Dapcević /





Compositie: Renger Koning / Licht ontwerp: Marco Policastro / Tekst: Barbi Marković / Dramaturgie: Nikola Zavišić / Kostuum: Anna Coluccia / Fotografie: Andrea Macchia

2.2 A Shadow We Become

In 1912 schokte *Prélude à l'après-midi d'un faune* van Nijinsky het publiek met een radicale bewegingsstijl en expliciete thematiek. Meer dan een eeuw later keert Dunja Jocić dit iconische ballet binnenstebuiten. In *A Shadow We Become* verschuift ze de blik van de faun naar de nimf. Jocić bevrijdt haar uit de rol van zwijgend object van verlangen en onderzoekt hoe identiteit ontstaat onder de blik van de ander. In deze indringende voorstelling, gedanst door een cast van zeven uitmuntende performers, kantelen perspectieven. Met snijdende precisie en fysieke intensiteit ontleedt Jocić hoe het voelt om los te breken uit een opgelegd narratief.

Componist en multi-instrumentalist Jonathan Bonny, bekend om zijn innovatieve fusie van klassieke muziek met pop en elektronische stijlen, hercomponiert Debussy's meesterwerk tot een indringende, nieuwe compositie.

"Een hypnotiserende dissectie van de macht van de blik."
— Neue Osnabrücker Zeitung ★★★★★

"Een krachtige herinterpretatie."
— Hasepost

Credits:

Choreografie en regie: Dunja Jocić / Performers: Jeongmin Kim, Barbara Minacori, Marine Sanchez Egasse, Emelie Söderström, Emanuela Vurro, Esaúl Llopis Castelló, Luigi Imperato, Bojan Micev, Richard Nagy, John O'Gara, Ada Holt, Arkadiusz Hryb / Compositie: Jonathan Bonny / Licht ontwerp Nuno Salsinha / Kostuum: Ana Savić Gecan / Fotografie: Oliver Look

2.3 18 Degrees below the horizon

In 2021 creëerde Dunja Jocić samen met Cello Octet Amsterdam de voorstelling "Arcus Cloud" op de muziek van Michael Gordon. Dit markeerde haar tweede samenwerking met de componist. De compositie "Natural History" van Michael Gordon, vormt de kern van een meeslepend muzikaal project waarin geschiedenis, natuur en etnische identiteit samenkomen in een unieke ontmoeting tussen orchestrale compositie en een koor, samengesteld uit leden van de inheemse Klamath Tribe.

Dunja heeft deze rijke thematiek vertaald naar een even mysterieuze als indringende choreografie, als een oorsprongsverhaal van een volk, dat een diepgaande reflectie biedt op de complexe relaties tussen mens en natuur, en de eeuwenoude verbondenheid met het landschap waarin wij leven.

“In de dansvoorstelling “18 Degrees below the horizon” weet Dunja Jocić het publiek te betoveren met een hypnotiserende vertoning van duistere energie, waarbij ze het publiek op het puntje van hun stoel houdt.”

- Braunschweiger Zeitung

Credits:

Choreografie en regie: Dunja Jocić / Performers: Lucas Roque Machado, Nao Tokuhashi, Giovanni Fumarola, Filipa Amorim, Alice Baccile, Francesca Castellari, Miriam Kaya, María Gabriela Luque, Noriko Nishidate, Dariusz Nowak, Rei Okunishi, Razul Singh Gautam / Compositie: Michael Gordon / Licht ontwerp: Loes Schakenbos / Kostuum: Imme Kachel



Stichting Dunja Jovic
T.a.v. de heer M. Groothof
Van Tuyl van Serooskerkenweg 10-3
1076 JK Amsterdam

Groningen, 31 maart 2025

Geachte heer Groothof,

Hierbij brengen wij u verslag uit omtrent de uitkomsten van onze werkzaamheden inzake het samenstellen van de jaarrekening 2024.

Ingevolge uw opdracht hebben wij de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2024 van uw onderneming Stichting Dunja Jovic samengesteld op basis van de door u verstrekte gegevens.
De verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van die gegevens en de hierop gebaseerde jaarrekening berust bij u.

Onze werkzaamheden bestonden, overeenkomstig algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot samenstellingsopdrachten, in hoofdzaak uit het verzamelen, verwerken, rubriceren en samenvatten van financiële gegevens.

Hoogachtend,



M.A. Sierksma-Helmink
Administratie

ST Dunja Jovic

Jaarrekening 2024

Inhoudsopgave

Jaarrekening 2024	pag.
Balans per 31 december 2024	3
Winst- en verliesrekening over 2024	4
Toelichting op de balans	6
Toelichting op de winst- en verliesrekening	8
Samenstellingsbrief	11



Balans per 31 december 2024

(x €)	2024	2023
ACTIVA		
Immateriële Vaste Activa		
Materiële Vaste Activa	9001	3.215
Financiële Vaste Activa		
Totale Vaste Activa	9.001	3.215
Vorraden		
Vorderingen (1)	11041	33137
Effecten		
Liquide middelen	43186	37842
Totale Vlottende Activa		
TOTAAL ACTIVA	63228	74.194
PASSIVA		
Algemene Reserve	5000	15000
Bestemmingsreserve Eigen producties	27862	33466
Bestemmingsfonds FPK	19863	19863
Overige Bestemmingsfondsen		
Totaal Eigen Vermogen	52725	68329
Voorzieningen		
Langlopende Schuld		
Startvoorschot Fonds Podiumkunsten	0	0
Overig langlopende schuld		
Totale langlopende schuld	0	0
Kortlopende Schuld (2)	10503	5865
TOTAAL PASSIVA	63228	74194

DG ~~THOMAS~~

Winst- en verliesrekening 2024

(x €)	2024	2023
2.2 BATEN		
1a. Publieksinkomsten binnenland		
Recette	21.991	
Uitkoop	6507	17009
Partage		
1b. Publieksinkomsten buitenland	10125	7000
1. Totaal publieksinkomsten	38623	24009
2. Sponsorinkomsten		
3a. Baten coproducties	14000	10125
3b. Overige inkomsten	0	
3. Totaal overige inkomsten	14000	10125
4. Totaal directe opbrengsten (som 1 tm 3)	52623	34134
5. Indirecte opbrengsten		
6a. Bijdragen particulieren incl. vrienden		
6b. Bijdragen van bedrijven		
6c. Bijdragen van private fondsen	0	0
6d. Bijdragen van goede doelenloterijen		
6e. Overige private bijdragen	0	0
6. Totaal bijdragen uit private middelen	0	0
7. Totaal Eigen Inkomsten		
8. Meerjarig subsidie Fonds Podiumkunsten	137640	173317
9. Meerjarig subsidie provincie		
10. Meerjarig subsidie gemeente	0	0
11. Meerjarig subsidie overig		
12. Overige bijdragen uit publieke middelen	2000	0
13. Totaal Publieke Subsidies en Bijdragen	139640	173317
14. TOTALE BATEN	192263	207451

DG ~~THOMAS~~

2.3 LASTEN

1. Beheerslasten personeel	73578	75773
2. Beheerslasten materieel	20656	23869
3. Totale beheerslasten	94234	99642
4a. Activiteitenlasten personeel voorbereiding	29300	35720
4b. Activiteitenlasten personeel uitvoering	48077	23750
4. Totaal Activiteitenlasten personeel	77377	59470
5a. Activiteitenlasten materieel voorbereiding	14811	4090
5b. Activiteitenlasten materieel uitvoering	8608	10888
5c. Marketing	12539	15792
5d. Educatieve activiteiten		
5. Totaal Activiteitenlasten materieel	35958	30770
6. Lasten Coproducties	0	0
7. Totale activiteitenlasten	113335	90240
8. TOTALE LASTEN	207569	189882
9. SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-15306	17569
10. Saldo rentebaten/lasten	299	260
11. Saldo bijzondere baten/lasten		
12. EXPLOITATIERESULTAAT	-15604	17309

2.4 Personele Bezetting Organisatie (beheer + activiteiten)

Fte. Vast contract	0	0
Fte. tijdelijk contract	1,1	1,1
Fte. Inhuur	0	0



Toelichting

BALANS

Algemeen
Waarderingsgrondslagen

De activa en passiva zijn de nominale bedragen, waar nodig onder aftrek van een voorziening.

(x €)

ACTIVA
Vorderingen en overlopende activa

Overlopende activa	
Borg	96
Nog te factureren voorstellingen	1.400
Vooruitbetaald Huur Crea studio	226
Vooruitbetaald Creative producer	0
	1.722
Omzetbelasting	
4e kwartaal 2024	9.319
Suppletie 2024	0
	9.319
Totale vorderingen (1)	11.041
Liquide middelen	
Bankrekening Iban NL57ABNA0599693886	43.186



Toelichting

(x €)		
PASSIVA		
Eigen vermogen		
<u>Kapitaal St Dunja Jocie</u>		
EV per 1 januari 2024	68.329	
Resultaat over 2024	-15.604	
RC opnamen minus -stortingen 2024	0	
Kapitaal per 31 december 2023	52.725	
Kortlopende schulden		
<u>Crediteuren 31-12-2024 (2)</u>	379	
<u>Overlopende passiva (2)</u>		
Pensioenafdracht	892	
Nog te ontvangen facturen	5.000	
Netto loon	0	
Reservering vakantiegeld	1.847	
Reservering projectlasten	0	
Administratiekosten 2024	2.385	
	10.124	

Verplichtingen buiten de balans

Er zijn geen zakelijke verplichtingen buiten de balans

DG ~~THOMAS~~

Toelichting

WINST- EN VERLIESREKENING

Algemeen
Methode van resultaatbepaling

Ten aanzien van de posten begrepen in het resultaat geldt, dat winsten slechts zijn opgenomen indien en voor zover zij in het boekjaar zijn verwezenlijkt en dat met verliezen en risico's rekening is gehouden, die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar.
De op de omzet drukkende kosten zijn gebaseerd op historische uitgaafprijzen.
De afschrijvingen op de materiële vaste activa zijn berekend op basis van de geschatte levensduur van ieder actief.

(x €)	2024	2023
OPBRENGSTEN		
<u>Omzet</u>		
Publieksinkomsten	38.623	24.009
<u>Coproducties</u>		
Bijdrage Magic	14.000	10.125
<u>Indirecte opbrengsten</u>		
We are public	0	0
Fonds 21	0	0
Totale private fonds	0	0
<u>Subsidies</u>		
Ned Fds Podiumkunst	137.640	141.942
Ned Fds Podiumkunst vooruitontvangen	0	31.375
St A'dam Fonds voor kunst	0	0
St platform	2.000	0
	139.640	173.317
	192.263	207.451

DG ~~THOMAS~~

(x €)	2024	2023
BEDRIJFSKOSTEN Coproducties		
<u>Personele beheerslasten</u>		
Zakelijke management	24.100	26070
Artistiek management	49.478	44483
Personele Marketing kosten	0	5220
	<u>73.578</u>	<u>75773</u>
<u>Materiele beheerslasten</u>		
Overige beheerslasten	4.245	4104
Marketingkosten	0	4510
Kantoorkosten	2.719	6672
Verzekeringen en abonnementen	6.062	4539
Administratie	2.385	2280
Catering en Sejours	338	523
Reis-en verblijfskosten	4906	1241
	<u>20.656</u>	<u>23869</u>
<u>Personele lasten voorbereiding</u>		
Honoraria acteurs, dansers, musici	13900	5520
Honoraria componisten, tekstschrijvers	4.000	4000
Honoraria dramaturgie	0	0
Honoraria technici	0	20600
Honoraria Film/video	0	0
Honoraria productie	11400	5600
Honoraria kostuumontwerp	0	0
Honoraria decorbouw	0	0
	<u>29300</u>	<u>35720</u>
<u>Materiele lasten voorbereiding</u>		
Decor / Kostuums	4136	0
Reis-en verblijfskosten	5.718	1221
Kosten audities	0	0
Zaal en locatiehuur	3560	1177
Catering / sejours	120	1226
Transport kosten	0	0
Apparatuur	1.058	400
Overig materiaal voorbereiding	150	35
Premierekosten	69	31
	<u>14811</u>	<u>4090</u>

(x €)	2024	2023
<u>Personele activiteitenlasten</u>		
Honoraria acteurs, dansers, musici	10000	5600
Honoraria regie	11000	4000
Honoraria productie	0	0
Honoraria technici	27.077	14100
Overige personeelskosten	0	50
	<u>48077</u>	<u>23750</u>
<u>Materiele activiteitenlasten</u>		
Aparatuur	1.554	705
Registratie	0	8380
Decor/Kostuums	0	0
Overige materiaal kosten voorstelling	189	670
Transportkosten	0	0
Catering / sejours	810	240
Reis-en verblijfskosten	6.054	893
	<u>8608</u>	<u>10888</u>
<u>Marketing</u>		
Marketingmedewerkers	3500	9380
Drukwerk	1500	846
Vormgeving en ontwerp	3000	0
Video / Fotografie	1500	100
Website sociale media	1848	2183
Distributiekosten	0	0
Overige materiele marketingkosten	1191	3283
	<u>12539</u>	<u>15792</u>
<u>Financiële lasten</u>		
Bankkosten	299	260

[Handwritten signatures and initials]

Het omgaan met telkens weer andere situaties loopt als een lichtend spoor door het leven en oeuvre van choreograaf Dunja Jocić. Met Spellbound Contemporary Ballet uit Rome transformeert ze het toneel naar een online game.

tekst Mirjam van der Linden
foto's Andrea Macchia

Choreograferen met VERANDERING



Dunja Jocić
foto M. Groothof



De ene gulle lach na de andere rolt via de webcam door het gesprek. De Servisch-Nederlandse choreografe Dunja Jocić (45) mag dan serieus werk over serieuze onderwerpen als vervreemding en verlies maken, ze vindt zichzelf geen 'donker' persoon. 'De wereld verandert razendsnel. Dat brengt onrust – waar gaat het heen? – maar maakt me tegelijkertijd ook heel nieuwsgierig.'

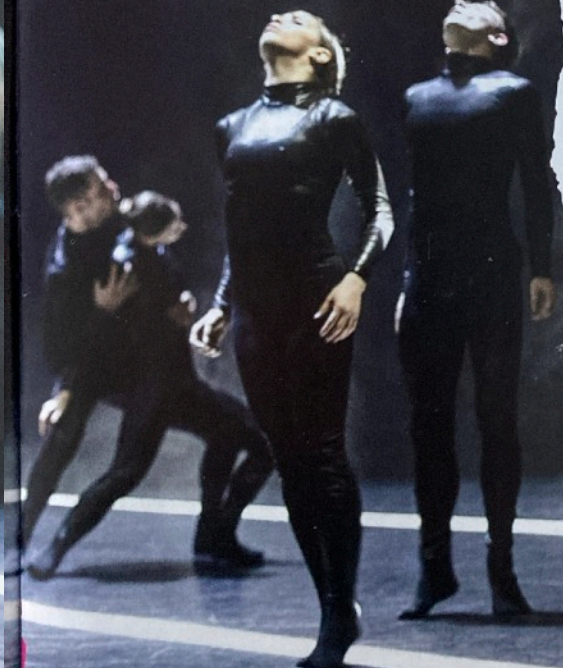
Het is eind september. Jocić, die met haar man, dochter van 8 en stiefzoon van 18 in Amsterdam woont, is net terug van weer een bezoekje aan Duitsland, waar ze dit voorjaar nieuw werk maakte bij zowel Staatstheater Braunschweig als Stadttheater Bielefeld. Naast de producties die ze met haar eigen stichting in Nederland uitbrengt, werkt ze graag samen met ensembles in het buitenland. Hoewel ze net een vierjarige subsidie toegekend heeft gekregen die haar meer financiële ruimte biedt, zal ze internationaal blijven werken: 'Het is leuk om nieuwe mensen te ontmoeten. Bovendien helpt een internationale reputatie je bij het aanvragen van subsidies hier. Maar wat ik vooral belangrijk vind: ik wil voor grote groepen dansers kunnen choreograferen en helaas is mijn Nederlandse budget daarvoor niet toereikend. Als ik ook nog 'fatsoenlijke' decors, kostuums en muziek wil hebben, kan ik maximaal vijf mensen op het toneel neerzetten.'

Ook de voorstelling die nu twee weken op tournee door Nederland gaat, is een coproductie, met Italianen dit keer: Spellbound Contemporary Ballet komt uit Rome en kent ze van een eerder project waar ze bij werd gevraagd door de beroemde pianiste en multimediakunstenaar Tomoko Mukaiyama. Die had ze ooit in Amsterdam ontmoet, waarna ze samen een project van de grond tilden in Taiwan. Om maar even aan te geven hoe die dingen gaan. *We, Us and Other Games* ging in juli 2022 in première en verhaalt over een vader die steeds dieper een computerspel wordt ingezogen, op zoek naar zijn dochter.

Studio in studio uit

Een reiziger is Jocić eigenlijk van kleins af aan geweest. Voor dat ze in 2000 aan de Rotterdamse dansopleiding Codarts ging studeren en vervolgens opviel in het fysiek-virtuoze werk van hedendaagse dansgezelschappen als Club Guy & Roni en Emio Greco|PC, leidde ze vanuit haar geboortestad Belgrado al een soort nomadisch leven. Haar vader was filmproducer en haar moeder filmeditor. 'Ze werkten als freelancers, wat in die tijd in Joegoslavië zeer ongebruikelijk was, en hadden geen oppas. Ik werd dus overal mee naartoe gesleept. Naar filmsets, naar montageruimtes. (Grijnzend) Precies wat ik ook met mijn eigen dochter heb gedaan. Studio in, studio uit. Nu ze naar school gaat, wordt dat lastiger.'

Maar ook haar eigen ambities brachten Jocić al jong de wereld over. Ze deed op professioneel niveau aan ritmische gymnastiek en werd – kers op de taart – lid van het Joegoslavische Olympische Team. Ze toerde veel voor competities, woonde zelfs een jaar in Rusland om daar te trainen. 'Die topsportcarrière heeft veel invloed gehad op mij als persoon, en ik denk ook wel op mijn dans en mijn manier van werken. Ze zeggen altijd dat Nederlanders zo direct zijn, maar toen ik hier op mijn 21^{ste} aankwam, vond ik iedereen juist zo soft, zo aardig, zo op afstand. Ik was destijds – nu niet meer hoor – veel directer, brutaler, harder. Misschien wel te hard. Je moet je voorstellen: als jong mens bracht ik de





meeste tijd door in gymzalen. In trainingen waar geen plaats was voor emoties. Om iets te bereiken moet je je emoties opzijzetten, want anders haal je je doel niet, ben je niet op tijd klaar. En je moet er komen. Het is *do or die*.

Deze winnentalentiteit is Jocić onderweg niet verloren. 'Als danser moet je echt alles doen wat in je macht ligt om daar te komen waar je moet zijn. Als je die vastberadenheid hebt, lukt het je ook. De discipline van sport lijkt wat dat betreft veel op de discipline van ballet. Dansers moeten hun eigen fysieke grens kennen en bewaken, absoluut. En dat laat ik ook aan hen, zij kennen hun eigen lichaam. Maar

vaak is een grens mentaal, niet fysiek. Dat weet ik uit de sport. Als je mentaal de lat hoger legt, kun je naar dat nieuwe punt toewerken. Het begint bij de mentale beslissing.'

Andere wereld

Het zijn prikkelende onderwerpen die Jocić nu ruim tien jaar aankaart. Onderwerpen die ons allemaal aangaan, wie we ook zijn, waar we ook vandaan komen. De voorstellingen gaan over ouder worden (*Hundred nights, hundred years*, 2013), over de besloten wereld van een hechte ouder-kindrelatie (*Don't talk to me in my sleep*, 2015), over een trip

waar de grip op de werkelijkheid ver te zoeken is (*Terra Incognita*, 2017) of over een vrouw die besluit offline te gaan om zichzelf terug te vinden (*The protagonist*, 2019). De nominatie voor een Gouden Kalf voor de dansfilm *Bird* die Jocić in 2015 met Marinus Groothof maakt, geeft haar naamsbekendheid een boost, evenals haar deelname in 2018 aan Danslokaal (het talentprogramma van Conny Janssen Danst) en het binnenhalen van de 'Zwaan voor meest indrukwekkende dansproductie 2020/2021'.

Dat bekroonde stuk midden in de coronapandemie heette *De Panter* en gaat over een man die als een gekooid dier opgesloten zit in zijn ultramoderne appartement. Hij heeft het beklemmende gevoel voortdurend te worden bekeken, tot in zijn lichaam aan toe. Een acteur – Ramsy Nasr, niet de minste – levert de voice-over, een instrument dat Jocić vaker inzet. Een jaar later krijgen de acteurs Hugo Kool-schijn (in levenden lijve) en Tom Jansen (als stem) een rol toebedeeld in *Het gras hier is groener*, een fantasie over eeuwig leven die toch niet zo mooi uitpakt als gehoopt. Het meest recente stuk van Jocićs eigen stichting, *The Previous Owner* uit 2023, gaat nog een stap verder: een man die zijn aftakeling niet kan accepteren uploadt zijn brein in het jonge lichaam van een vrouw, wat zichtbaar wordt gemaakt door op de buik van een danseres een iPad in te bouwen waarop Jansen verschijnt als 'talking head'.

Existentialisme, vervreemding, sterfelijkheid en transhumanisme, waarbij de natuurlijke grenzen van het menselijke bestaan worden overschreden: het zijn allemaal motieven in het oeuvre van Jocić. In hun verbondenheid geven ze dat oeuvre een zekere samenhang – los van het feit dat de dansers zich vaak moeten verhouden tot digitaal beeld en tekst. Door alle thema's echoot het idee van 'een andere wereld', van verandering en transformatie.

Scherp en grillig

Volgens Jocić is haar fascinatie voor transformatie niet te herleiden naar één gebeurtenis of moment. Langs vele invalshoeken is ze diepgaand geconfronteerd met verandering. Het aarden in een nieuw land was een ding, maar vooral het overlijden van haar moeder had impact. Ook op haar kunstenaarspraktijk. Het maakte haar hyperbewust van het fenomeen 'tijd':

'Iets bestaat, en in een paar seconden niet meer. Dat is nauwelijks te bevatten. Toen ik danste, was de snelle overgang van toestand x naar toestand y ook altijd hetgeen wat mij mateloos boeide. Scherpe, grillige bewegingen dus, daar houd ik van. Daar komt het mentale trouwens ook weer om de hoek kijken. Alleen door mentaal te finetunen kun je die scherpheid, die grilligheid bereiken. Dans komt van het hoofd, niet van het lichaam. Het begint met een gedachte. Die transformeer je naar je lichaam en de beweging die dan ontstaat krijgt uiteindelijk een plek in je fysieke geheugen.'

Ook de verschillende oorlogen die tussen 1991 en 2002 in haar geboorteland plaatsvonden – van de burgeroorlog in Bosnië-Herzegovina met de genocide van Srebrenica als dramatisch dieptepunt, tot de Kosovo-oorlog – hebben Jocić bewust gemaakt van de wezenlijke betekenis van transformatie. Het was haar pubertijd, ze groeide op in de Servische hoofdstad Belgrado, maakte daar het NAVO-bombardement mee. 'In korte tijd heb ik de transformatie van een heel land beleefd. Eerst was er Joegoslavië, toen waren er republieken. In een razend tempo gingen we van een communistische dictatuur naar socialisme naar democratie. Niemand was

daarop voorbereid.

Het was altijd verboden religie te praktiseren. Mijn grootouders deden dat stiekem, met gesloten gordijnen, op de vloer. Maar opeens zag ik vrienden 's ochtends vroeg naar de kerk gaan als ik thuiskwam van het uitgaan. Heel vreemd gevoel; waar ben ik in godsnaam?'

Door de oorlog kon Jocić niet meer deelnemen aan gymnastiekcompetities, maar wel doortrainen. Ook begon ze met dansen en deed ze aan clubbing, dat juist toen in opkomst was in Belgrado. 'Over de oorlog heb ik het nooit graag gehad. Het was zeer onplezierig om te moeten zeggen: ik kom uit Servië. Bovendien wilde ik mezelf niet zien als iemand die had kunnen 'ontsnappen'. Ik wilde danseres worden, daarom kwam ik naar Nederland.'

Als in een game

Als er één wereld is waar verandering snel gaat en die ook nog eens drastische veranderingen teweegbrengt, is het wel de wereld van de technologie. Niet helemaal vreemd dus dat Jocić dat domein bevraagt in haar werk. (Wederom breed lachend) 'Hoewel ik het ook niet helemaal begrijp hoor, technologie. Maar je kunt er niet omheen. Zeker nu met de komst van AI (kunstmatige intelligentie, red.). Het dagelijks leven gaat er drastisch door veranderen. Je wordt tegenwoordig al vaker geholpen door een chatbot dan door een mens. We zijn afhankelijk van technologie en tegelijkertijd zijn de meeste mensen er niet volledig voor toegerust. De situatie doet me denken aan oorlog. Net als nu met Oekraïne dacht ik destijds in Joegoslavië: dit gaat echt niet gebeuren. Maar het gebeurde toch. Toen heb ik ervaren hoe dingen radicaal kunnen veranderen.'

DUNJA JOCIĆ:
'OM IETS TE BEREIKEN MOET
JE JE EMOTIES OPZIJZETTEN.
HET IS DO OR DIE.'

We, Us and Other Games is opgezet als een game, inclusief spannende, filmische muziek. Acht dansers in zwarte uniforme bodysuits zijn de moeilijk van elkaar te onderscheiden karakters in dat spel. De vader die zijn dochter wil hervinden omdat ze alleen nog maar met hem communiceert via onlinekanalen 'terwijl ik haar misschien wel duizend keer naar de crèche heb gebracht', dringt via een videoverbinding het spel binnen. Steeds dieper en dieper, van het ene level naar het

volgende. Zo leert hij het universum van zijn dochter kennen.

Omdat dans van zichzelf abstract is en niet geschikt om thema's direct te bediscussieren gebruikt Jocić graag video en tekst. Ook de puzzel om de verschillende media passend te combineren vindt ze leuk. De choreografie lijkt er niet onder. Die is opvallend autonoom, *We, Us and Other Games* is interdisciplinair, maar ook een puur dansstuk. Inspiratiebron voor het bewegingsmateriaal, dat Jocić vanwege korte repetitieperiodes meestal zelf al in de steigers zet voordat ze met de dansers aan de slag gaat, waren insecten – 'wezens die je niet echt kunt identificeren' – en ballet: 'Ballet heeft iets militair, doet me in zijn taal en regels denken aan militaire events. Ook games zijn strak gestructureerd en bijna altijd gewelddadig.'

Het is in feite de wereld op z'n kop die Jocić presenteert: het online spel is de live actie op het toneel, de 'echte' wereld. En zo is het natuurlijk ook voor veel (jonge) mensen: 'Games zijn zo geavanceerd, je kunt er bijna niet uit ontsnappen. Mijn stiefzoon speelde zes uur achter elkaar. *We, Us and Other Games* gaat over de technische kloof tussen generaties, die inderdaad ook vervreemding en verlies met zich meebrengt. De vader belandt in een grimmige, apocalyptische werkelijkheid die hij niet begrijpt. Het heeft iets triests en engs, maar het is ook spannend. En wat mij geruststelt: mijn dochter zal straks beter geëquipeerd zijn om de toekomst te tackelen dan ik.'

We, Us and Other Games; nog t/m 11 november, zie www.dunjajocic.com

